

Handläggare: Kärstin Trotzig
Telefon: 08-508 10 554

Till
Östermalms Stadsdelsnämnd
sammanträde 2013- 04-18

Slutredovisning av Socialstyrelsens stimulansmedel inom vård och omsorg för äldre under 2007 – 2011 som även använts 2012

Förslag till beslut

Slutredovisningen av Socialstyrelsens stimulansmedel inom vård och omsorg för äldre under 2007- 2011 som även använts under 2012 godkänns och översänds till Socialstyrelsen.

Göran Månsson
stadsdelsdirektör

Marianne Snell
avdelningschef

Sammanfattning

Regeringen har avsatt stimulansmedel till kommuner och landsting för att höja kvaliteten av vården och omsorgen om äldre. Sedan 2007 har Östermalms Stadsdelsnämnd (SDN) årligen beviljats stimulansmedel till utbildnings- och utvecklingsinsatser inom vård och omsorg för äldre. Socialstyrelsen (SoS) har årligen begärt en redovisning av de beviljade stimulansmedlen. Stimulansmedlen har använts till kvalitetsutveckling inom områdena rehabilitering, kost och nutrition, demensvård, läkemedelsgenomgångar och det sociala innehållet.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom Stadsdelsförvaltningens (SDF) äldreomsorgsavdelning. Lokala pensionärsrådet har tagit del av ärendet, liksom de fackliga organisationerna och landstinget.

Bakgrund

Regeringen har sedan 2007 avsatt stimulansmedel till kommuner och landsting för att höja kvaliteten av vården och omsorgen om äldre. Medlen är avsedda för såväl det medicinska omhändertagandet som det sociala innehållet i äldreomsorgen. Det är prioriterat att samverkan mellan huvudmännen förbättras för att äldre personer ska få sina behov av vård och omsorg tillgodosedda samt att det förebyggande arbetet bland äldre personer intensifieras för att bland annat förebygga fallolyckor.

Regeringens sammantagna bedömning har varit att åtgärder behövdes för att äldre och deras anhöriga skulle känna trygghet. SDN har sedan år 2007 sökt och beviljats stimulansmedel för att utveckla kvaliteten inom äldreomsorgen. Stimulansmedlen har använts till kvalitetsutveckling inom de av Regeringens sex prioriterade kvalitetsområdena rehabilitering, kost och nutrition, demensvård, läkemedelsgenomgångar, det sociala innehållet och förebyggande

hembesök.

SoS har årligen begärt en uppföljning och redovisning av de beviljade stimulansmedlen på en speciell blankett som fylls i digitalt på webben. Den digitala redovisningen inkl redovisning av avslutade projekt under 2012 har lämnats till SoS den 31 januari 2013. Redovisningen ska senast *den 30 juni 2013* kompletteras med ett protokoll som visar att ansvarig nämnd har informerats om redovisningen.

Förvaltningens redovisning av stimulansmedel år 2007-2012

Statliga stimulansmedel har utgått till kommunerna sedan år 2007 för satsningar inom äldreomsorgen. SDN har beviljats följande belopp:

2007- 9 254 tkr
 2008- 9 254 tkr
 2009- 8 884 tkr
 2010- 4 183 tkr
 2011- 1 365 tkr

Totalt har SDN tilldelats 32 940 tkr under de sex åren 2007-2012 för utveckling av kvaliteten inom äldreomsorgen. Det kan låta mycket men har utgjort mindre än en procent av SDNs ordinarie kostnad för äldreomsorg på över 700 mnkr netto per år. SDN har förbrukat 32 915 tkr och kvarvarande belopp är 25 tkr. Kvarvarande medel ska återbetalas till SoS.

Stimulansmedlen har gjort det möjligt genomföra angelägna utvecklingsarbeten och erbjuda personalen en breddad kompetensutveckling inom olika områden. I bilagorna redovisas respektive avslutade projekt under 2012 enligt SoSs önskemål på maximalt en A4-sida per projekt. Förvaltningen redovisar nedan lite utförligare hur de beviljade stimulansmedlen för äldreomsorgen har använts under perioden.

Kost- och nutrition, totalt förbrukat 6 770 tkr

Syftet med aktiviteterna har framför allt varit att vidareutveckla hantering av mat- och nuttionsomhändertagandet på vård och omsorgsboendena samt i ordinärt boende.

År 2007 (450 tkr)

Under året genomfördes utbildningar i livsmedelshygien till personalen på sex vård- och omsorgsboenden, dagverksamheten och öppen hemtjänst. Rutiner för egenkontrollprogram infördes i samtliga verksamheter. Personal på de kommunala hemtjänstenheterna utbildades i enklare matlagning och munvård. Sjuksköterskor erbjöds utbildning i näringslära och nuttionsbedömning av en dietist. Projektet initierade att kostombud utsågs på varje enhet, ansvarsområden för kostombuden utarbetades och implementerades. Rutiner togs där utöver fram för; ansvarsfördelning inom kostområdet, måltidsordningen på vård och omsorgsboende, stöd vid ankomstsamtal som berör mat och måltid, stöd för biståndshandläggarna gällande måltid, förslag på inköpslistor för hemtjänsten samt checklista för sittställningar vid måltiden.

År 2008 (450 tkr)

På våren 2008 genomfördes en Matskola för herrar och senare under året genomfördes Matskola för både herrar och för damer. Miniseminarium för hemtjänstens personal genomfördes i ämnena: berikning, specialkost, livsmedelshygien, arbetsplanering och genombrottsmetoden.

År 2009 (1 470 tkr)

Många av insatserna som startade under 2007 och 2008 fortsatte under året tex Matskolan för äldre, utbildning i nutrition på vård och omsorgsboendena. Även utbildning och nätverks-träffar för kostombuden fortsatte under året. Där utöver erbjöds biståndshandläggare inom äldreomsorgen utbildning i nutrition av en dietist. En frukosttävling på vård och omsorgsboendena genomfördes för att öka intresset hos omsorgspersonal för att servera en näringsrik och väl sammansatt frukost.

År 2010 (1 940 tkr)

Under detta år fanns det dietister som arbetade med nutrivitionshandledning till sjuksköterskorna, måltidsordningen och nattfastan, måltidsmiljön samt mellanmål. Sjuksköterskor och chefer utbildades i tugg - och sväljsvårigheter av en logoped. För personalen i öppen hemtjänst anordnades studiecirkel inom kost och nutrition och utbildning till kostombuden fortsatte. Utöver detta erbjöds utbildning och handledning under temat ”frukost och fest” av en kock och lärare i gastronomi till omsorgspersonalen på vård och omsorgsboendena.

År 2011 (2 000 tkr)

Ovan nämnda aktiviteterna på vård- och omsorgsboenden fortsatte under handledning av dietister. Som ett led i förbättringsarbetet infördes under året även nutrivitionskonferenser på flera vård- och omsorgsboendena. SDFs äldreomsorg tog tillsammans med CeFam, som är Stockholms läns landstings forsknings och utbildningscentrum, och distriktssköterskor inom primärvården fram rutiner och arbetsmaterial för att underlätta samverkan mellan huvudmännen. Hemtjänstpersonal utbildades i att använda riskbedömningsinstrumentet MNA short samt i näringslära och kost för äldre.

2012 (460 tkr)

Under året har SDF som en fortsättning på 2011 års aktiviteter tillsammans med CeFam och primärvården fortsatt att utveckla samverkan mellan primärvården och hemtjänst i ordinärt boende. Bl.a anordnades en samverkanskonferens mellan primärvården och kommunens äldreomsorg inkl. privata hemtjänstutförare. Utbildning inom kostområdet har under året erbjudits till personal inom hemtjänsten och SDFs biståndshandläggare. Projektet avslutades i december 2012 och redovisning för 2007 -2012 har skett till SoS den 31 januari 2013. Se bilaga 1.

Demensvård, totalt förbrukat 7 973 tkr

Syftet med aktiviteterna har varit att ge demenssjuka och deras anhöriga ett professionellt bemötande, baserat på kunskap, engagemang och en gemensam värdegrund.

År 2008 (1 033 tkr)

Förberedelser såsom studiebesök, utbildningar, rekrytering påbörjades för att starta en demensgrupp inom öppen hemtjänst. Utbildning och handledning genomfördes kontinuerligt till personal och anhöriga om demenssjukdomar och förhållningssätt.

Rutiner för hur äldreomsorgen och primärvården ska samarbeta när det gäller demenssjuka personer togs fram.

År 2009 (1 670 tkr)

All personal i demensgruppen inom den kommunala hemtjänsten erbjöds utbildning inom demensområdet. En Silviasyster ansvarade för att personalen fick kontinuerlig handledning

och att genomförandeplanerna uppdaterades. Omsorgspersonal på vård- och omsorgsboenden utbildades i vårdarsång, som ett sätt att kommunicera med svårt demenssjuka. På enheter med demenssjuka på vård- och omsorgsboenden anställdes Silviasystrar för handledning och hjälp och stöd till omsorgspersonal.

År 2010 (1 000 tkr)

För anhöriga och allmänheten anordnades informationsmöten om demenssjukdomar. Silvia-systrarna etablerades i verksamheterna och blev en del av ordinarie verksamhet på flera av SDFs vård- och omsorgsboenden. Utbildning och handledning fortsatte till demensgruppen.

År 2011 (3 600 tkr)

Olika insatser för att implementera de nationella riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom inom äldreomsorgens enheter genomfördes. Personalen inom äldreomsorgen erbjöds informationstillfällen om riktlinjerna för vård- och omsorg vid demenssjukdom samt reflektion. Sjuksköterskor på vård och omsorgsboendena erbjöds spetskompetens i demensvård för att handleda omsorgspersonalen inom demensområdet. Projektet har initierat att ett nätverk för Silviasystrar bildades. Syftet med nätverket är att enhetligt tillämpa de nationella riktlinjerna inom demensområde i verksamheterna på Östermalm. Utbildningsdagar för all hemtjänstpersonal har anordnats. Tillsammans med fem andra SDF anordnades en inspirationsdag inom demensområdet, för personal som arbetar med demenssjuka.

Studiebesök på Hattstugan på Gotland samt i Höörs kommun som båda är goda föredömen inom äldreomsorgen, genomfördes för nyckelpersoner inom SDF.

År 2012 (670 tkr)

Arbetet med att implementera riktlinjerna för vård och omsorg vid demenssjukdom fortsatte under året. Nätverket med Silviasystrarna har etablerats och fortsätter under 2013 i ordinarie verksamhet. Projektet avslutades i december 2012 och redovisning för 2007 -2012 har skett till SoS den 31 januari 2013. Se bilaga 2.

Läkemedelsgenomgångar, totalt förbrukat 1 657 tkr)

Syftet med aktiviteterna har varit att alla äldre ska erhålla en strukturerad tvärprofessionell läkemedelsgenomgång samt att sjuksköterskor och omsorgspersonal ska utbildas i läkemedel med fokus på äldre.

År 2007 och 2008 (300 tkr)

Under perioden genomfördes läkemedelsgenomgångar med apotekare på ett vård- och omsorgsboende. 70 sjuksköterskor utbildades under året i SoSs kvalitetsindikatorer för utvärdering av äldres läkemedelsterapi.

År 2009 och 2010 (522 tkr)

Under perioden genomfördes läkemedelsgenomgångar med apotekare på tre vård- och omsorgsboende. För cirka 300 hemtjänst personal genomfördes utbildning i läkemedel och äldre.

År 2011 (500 tkr)

Under perioden genomfördes läkemedelsgenomgångar med apotekare på ett vård- och omsorgsboende. Utbildning i läkemedel och äldre genomfördes för 247 omsorgs- personal.

År 2012 (335 tkr)

En farmaceut har under året genomfört en granskning av läkemedelshanteringen med förslag på förbättringsåtgärder på några äldreboende. Sjuksköterskor på vård och omsorgsboenden har erbjudits utbildning i god läkemedelsbehandling för äldre.

Projektet är avslutat under 2012 och redovisning för 2007 -2012 har skett till SoS den 31 januari 2013. Se bilaga 3.

Sociala innehåll, totalt förbrukat 9 612 tkr

Syftet med aktiviteterna har varit att främja förmågan hos äldre att klara sig på egen hand, öka välbefinnandet samt ge möjligheter att ha en aktiv och meningsfull vardag.

År 2008 (760 tkr)

För att utöka möjligheterna för social samvaro för stadsdelsområdets seniorer anordnades "Afternoon the" och filmvisning mm i lämpliga träfflokaler. Personal på vård- och omsorgsboendena och i öppen hemtjänst utbildades i allsång som ett led i att anordna fler aktiviteter för de äldre

År 2009 (2 405 tkr)

Äldre på SDFs vård - och omsorgsboendena kunde i högre utsträckning erbjudas taktil massage, då omsorgspersonalen utbildades i taktil massage under året. Taktil massage är en svensk mässigemetod som består av en mjuk beröring. Bussutflykter anordnades för både seniorer i ordinärt boende och vård – och omsorgsboendena. Teoretisk och praktisk utbildning genomfördes för en vårdhund och dennes förare.

Genom att vård och omsorgsboendena fick möjlighet att anställa aktivitetssamordnare och Spa-terapeuter ökades möjligheterna för de äldre att delta i aktiviteter.

År 2010 (3 422 tkr)

Hälsoträffen, en öppen träfflokal för äldre öppnades under året för att erbjuda äldre i ordinärt boende fysiska och sociala aktiviteter. Inriktningen för Hälsoträffen var motion och social samvaro. Fysiska aktiviteter såsom qigong yoga, balansträning mm i grupp erbjöds till äldre. Även sociala aktiviteter såsom dam och herrträff, föreläsningar, filmvisning mm anordnades på träfflokalen. Volontärer medverkade aktivt i verksamheten. Personal med uppdrag att anordna regelbundna möten för volontärerna fanns i verksamheten. Utbildning för vårdhund och hundförare fortsatte under året. Aktiviteterna på vård och omsorgsboendena fortsatte att vara i fokus genom aktivitetssamordnare och Spa terapeuter.

År 2011 (2 200 tkr)

Hälsoträffens verksamhet fortsatte och utvecklades under året. Annonsering om verksamheten skedde kontinuerligt, så verksamheten blev känd och besökarna där i genom ökade markant under året. Utbildning för vårdhund och hundförare fortsatte och fler tillkom under detta år.

År 2012 (825 tkr)

De fysiska och sociala aktiviteterna på Hälsoträffen som har varit mycket uppskattade och välbesöka, ca 300-400 besök per månad, flyttades till en annan träfflokal inom stadsområdet och blir därmed en del av den ordinarie verksamheten. Projektet avslutades i december 2012 och redovisning för 2007 -2012 har skett till SoS den 31 januari 2013. Se bilaga 4.

Rehabilitering, totalt förbrukat 5 140 tkr.

Syftet med aktiviteterna har varit att äldre med vårdbehov skulle uppnå bästa möjliga förmåga och funktion, samt möjliggöra kvarboende för äldre som så önskar.

År 2007- 2008 (900 tkr)

SDFs biståndshandläggare erbjöds utbildning i fallprevention samt paramedicinsk kompetens vid hembesök.

År 2009 (1 440 tkr)

Personal i öppen hemtjänst utbildades av en sjukgymnast i förflyttningsteknik, fallprevention, rehabiliterande arbetssätt "hjälp till självhjälp" samt användning och skötsel av tekniska hjälpmedel (rullstol, lyft, höj/sänkbar säng) som används i hemmet

En broschyr för äldre "goda vanor" togs fram och distribueras till äldre i stadsdelsområdet.

År 2010 (1 300 tkr)

Hälsoträffen öppnades under året, se beskrivning under det sociala området. Utbildningar i fallrisk och lyftteknik fortsatte för hemtjänstpersonalen även detta år. Föreläsningar i salutogent förhållningssätt anordnades under året. Ett salutogent förhållningssätt innebär att man inte i första hand fokuserar på det sjuka och problematiska hos de gamla utan på allt det som fortfarande är friskt och fungerar.

År 2011(900 tkr)

Hälsoträffen; se beskrivning under det sociala området. Balansskola för seniorer anordnades av en sjukgymnast vid ett flertal tillfällen under året.

2012 (600 tkr)

Hälsoträffen; se beskrivning under det sociala området. Projektet avslutades i december 2012 och redovisning för 2007 -2012 har skett till SoS den 31 januari 2013. Se bilaga 5.

Förebyggande insatser, totalt förbrukat 1 495 tkr.

Syftet med aktiviteterna har varit att ge den enskilde information om vilka insatser kommunen kan erbjuda.

År 2008 – 2010 (1 495 tkr)

Under 2008 erbjöds alla över 75 år och äldre ett förebyggande hembesök. 2009-2010 erbjöds de som fyllt 75 år under året ett förebyggande hembesök. Erbjudandet omfattade även alternativ till hembesök. Man kunde välja på att bli uppringd, att komma på informationsmöte eller att få informationsmaterial hemskickat.

Information gavs om äldreomsorg, säkerhet i vardagen och vart man vänder sig den dag man behöver hjälp. Totalt har 4 487 personer under åren 2008-2010 kontaktats via brev och fått erbjudande om hembesök eller information på annat sätt. 110 personer tackade ja till hembesök, 113 personer ville få information vid ett telefonsamtal. 1740 personer valde att få informationsmaterial hemskickat. 395 personer har deltagit på informationsmöten.

Totalt har 2 361 äldre över 75 år fått information om kommunens äldreomsorg under tre år.

Informationsmötena där även informationsmaterialet delades ut har varit mycket uppskattade och är numera en del av den ordinarie verksamheten. Projektet avslutades 2010 och redovisning för 2008 -2010 har skett till SoS och SDN under 2011.

Kostnader för individbaserad statistik och öppna jämförelser, totalt förbrukat 268 tkr.

Stimulansmedlen har även finansierat projektledare, delpjektledare och övriga administrativa kostnader såsom lokaler, telefoner och datorer inom ovanstående redovisning.

Bilagor

1. Redovisning av avslutat projekt 2012 – Kost och nutrition
2. Redovisning av avslutat projekt 2012 – Demens
3. Redovisning av avslutat projekt 2012 – Läkemedelsgenomgång
4. Redovisning av avslutat projekt 2012 – Sociala innehållet
5. Redovisning av avslutat projekt 2012 – Rehabilitering
6. Redovisning av avslutat projekt 2010 – Förebyggande hembesök